

TÜRKİYE’DE LİSANSÜSTÜ TEZLERDE EĞİTİM DENETİMİ¹

Bertan AKYOL*

Tuba YAVUZKURT*

Geliş Tarihi: Şubat, 2016

Kabul Tarihi: Haziran, 2016

Öz

Bu çalışma, 2006-2014 yılları arasında Eğitim Denetimi alanında lisansüstü seviyede yapılmış olan ve Ulusal Tez Merkezi’nde “teftiş” ve “denetim” anahtar kelimeleri kullanılarak elde edilen izinli tezler üzerinde hazırlanmıştır. Çalışmada, belirlenen kriterlere (yapıldığı üniversite, enstitü, anabilim dalı, türü, konu, danışman unvanı, yöntem, veri toplama araçları, örneklemeleri) göre gerekli veriler toplanmıştır. Toplam 76 lisansüstü tezi incelenmiştir. Bunlardan 50 tanesinin sosyal bilimler enstitüsünde ve 26 tanesinin de eğitim bilimleri enstitüsünde yapıldığı, 8 tanesinin doktora tezi olduğu, 68 tanesinin ise yüksek lisans tezi olduğu görülmüştür. Verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Eğitim Denetimi alanı araştırmalarının yeter düzeyde olmadığı ve geliştirilmeye ihtiyaç duyulan bir alan olduğu bu çalışma ışığında varılan en temel sonuçtur.

Anahtar Sözcükler: Eğitim, Eğitim Denetimi, Eğitim Teftişi, Lisansüstü Tezler.

EDUCATION SUPERVISION IN GRADUATE DISSERTATIONS IN TURKEY

Abstract

This study has focused on the permitted dissertations which have been done at the graduate level in the Education Supervision area between the years 2006-2014 and which have been obtained by using key words “inspection” and supervision” at the National Dissertation Centre. The required data has been collected (the university where it was done, institution, department, type, subject, supervisor’s degree, method, data collection tools, samples) according to the criteria which was determined at the study. Total 76 graduate dissertations have been examined. It was seen that, 50 of them were done at the social science institute and 26 of them were done at the educational science institute, 8 of them were doctoral dissertations and 68 of them were master thesis. To analyze data, content analysis technique has been used. In the light of this study the fundamental conclusion is, the studies of education supervision area isn’t at the sufficient level and it needs to be improved.

Keywords: Education, Education Supervision, Education Inspection, Graduate Dissertations.

¹ Bu makaledeki verilerin bir bölümü 20-22 Mayıs 2015 tarihinde düzenlenen VII. Uluslararası Eğitim Denetimi Kongresi’nde bildiri olarak sunulmuştur.

* Yrd. Doç. Dr.; Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, bertanakyol@yahoo.com.

* Yüksek Lisans Öğrencisi; Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, tubayavuzkurt@gmail.com.

Giriş

Türk Millî eğitiminin düzenlenmesini sağlayan Millî Eğitim Temel Kanunu'nun yedinci maddesinde "İlköğretim görmek her Türk vatandaşının hakkıdır." denmektedir. Bunun yanında aynı kanunun ikinci ve üçüncü maddelerinde de Millî eğitimin genel amaçları ve özel amaçları da açıklanmıştır (MEB, 1973). Buradan eğitimin sadece bireylerin gereksinimi olmadığı, devletlerin de ihtiyaç duyduğu insan tipini yetiştirmek için eğitime muhtaç olduğu sonucu çıkarılabilir. Bununla birlikte eğitim sisteminden istenen çıktılarının alınmasının garantilenmesi için denetime ihtiyaç duyulacaktır. Eğitimin denetlenmesi ile belirlenen program ve etkinliklerin ne ölçüde amaçları gerçekleştirebildiği üzerinde durulur (Aydın, 2007).

Günümüzde eğitim bilimlerinde gördüğümüz gelişmelere paralel olarak yapılan bilimsel çalışmaların sayısında da bir artış olduğu görülmektedir. Görülen bu artış yapılan çalışmaların içeriğine yoğunlaştığı kadar bu çalışmaların bilimsel niteliklerinin değerlendirilmesine de yoğunlaşmaktadır. Tüm ülkeler sürekli değişen dünyanın ihtiyaçlarını giderecek insan gücünü yetiştirebilmek amacıyla kendi eğitim sistemlerini incelemekte ve değerlendirmektedirler. Bu inceleme ve değerlendirme sürecinde yapılan faaliyetler, eğitim alanında farklı gelişmelerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Tüm Bu gelişmelerin ortaya çıkmasına sebep olan bilim insanları alana yaptıkları katkıları somut olarak bilimsel araştırmalar yoluyla bütün dünya insanlarıyla paylaşmaktadırlar (Şahin *vd.*, 2013: 188).

Lisansüstü eğitim, lisans derecesi almış veya lisans diploması alan öğrencinin ilgi duyduğu bilim dalında yüksek lisans veya doktora öğrenimi yaparak uzmanlaşma imkânı veren alınabilecek en üst eğitim programı seviyesidir. Lisansüstü çalışmaların gerçekleştirilmesinde, ülke gereksinimlerine yönelik programların yapılması, geliştirilmesi ve bu programları yürütecek öğretim elemanı kadrolarının yetiştirilmesi büyük önem taşımaktadır (Coşkun *vd.*, 2014: 378).

Üniversitelerdeki bilim dallarında yürütülen yüksek lisans çalışmalarının içeriği hakkında bilgi sahibi olunması, hem bilim insanlarına ilerledikleri yolda ışık tutacak hem de ilgili bilim dalının nasıl geliştiği hakkında bilgi verecektir (Üstüner ve Cömert, 2008: 498).

Eğitim denetimi alanında yürütülecek bilimsel çalışmaların, niteliğinin ve niceliğinin arttırılmasının, eğitim denetimine pratikte verilmesi gereken önemin, bilimsel dikkatin üzerine toplanmasıyla arttırılması açısından bir araç olacağı düşünülmektedir. Bu çalışma Eğitim Denetimi alanında bilimsel faaliyetlerin bir yol krokisi olarak düşünülebilir.

Toplumlarda, insanların toplumsal yaşayışı denetlemek arzusu her zaman olmuştur. Başlangıçta, büyü ve din denetlemenin en önemli unsurları olarak kullanılmıştır. Zamanla,

aydınlanma döneminin de etkisi ile gelişen bilim sayesinde bu denetim araçları değişmiştir. Denetim unsuru olarak büyüye ve dine bakış açısında giderek farklılaşmıştır. İnsan aklının baskın olarak ortaya çıkması ve bunun diğer toplumsal alanlara da yansması sonucu, şu anki denetim anlayışının oluştuğu söylenebilir (Beycioğlu ve Dönmez, 2009: 75).

Denetim, örgütsel faaliyetlerin, belirlenen amaçlar doğrultusunda, önceden koyulmuş ilke ve kurallarla ne derecede örtüştüğünün anlaşılması olarak tanımlanabilir. Denetimin en temel beklentisi örgütün var olan amaçlarına ne ölçüde ulaşılabilirdiğini belirlemek ve daha olumlu sonuçlar elde edilebilmesi için gerekli önlemlerin alınmasını sağlamaktır (Aydın, 2010: 11).

Başaran (1993: 73) denetimi, planlanan örgütsel amaçlardan uzaklaşmayı engellemek amacıyla, örgütün faaliyetlerini izleme ve düzeltme olarak tanımlamaktadır. Başka bir tanım ise denetimi; denetim konusu olan durum, olay, işlemleri doğruluk, geçerlilik ve uygunluk yönlerinden belirlenen kurallar ve yöntemler çerçevesinde inceleyip araştırarak gerçekleri yansıtmayan yansımaları hakkında bir sonuca varmak olarak ortaya koymaktadır (Baklacioğlu, 1992: 23). Denetim, örgütsel eylemlerin saptanan amaçlar doğrultusunda belirlenen ilke ve kurallara ne derece uyduğunun ortaya çıkarılması sürecidir (Aydın, 1986: 1). Bursalioğlu'na (2013: 126) göre denetim; "halkın yararı için davranışı kontrol etme yöntemi" olarak tanımlanmaktadır.

Denetim, örgütlerin etkin olması için son derece önemlidir. Denetimsizlik örgütleri yalnızlığa, düzensizliğe, kapalılığa ve durağanlığa sürükler ve böylece örgütlerde güç kaybı oluşur (Kimbroug ve Burkett, 1990: 170). Bir denetim sisteminde işlevsel bir yapının bulunması ve doğru sonuçlara ulaşılabilmesi için; denetim sisteminin örgütün var olan ölçütlerinden uzaklaşmalar olmadan ve örgütte onarılamaz kayıplar verilmeden, gerekli tedbirlerin alınabilmesine olanak sağlaması gerekir. Ancak bu şekilde çalışan bir denetim sistemine sağlıklı bir sistem denilebilir (Aydın, 2010: 11).

Yönetim süreçlerinde de yer alan denetim evrenseldir ve tüm sistemlerde bir alt sissem olarak mutlaka yerini alır. Ne çeşit bir örgüt olduğuna ve kuruluşuna bakılmaksızın tüm örgütler denetimsiz çalışamazlar (Başaran, 1993: 73-75).

Eğitim, toplumların çağdaşlaşmasında rol oynayan önemli etkenlerden biri olup çağdaşlaşmanın, kalkınmanın ve gelişmenin temel kriterlerinden biridir. Toplum hayatında önemli bir yer tutan eğitim, taşıdığı önem nedeni ile ülke yöneticilerinin de başta gelen görevlerinden birisi olmuştur. Eğitim sistemini toplum sisteminden ve toplumsal ihtiyaçlardan bağımsız düşünmek mümkün değildir. Tüm ülkeler değişen, çağdaş üretim tarz ve metotlarına

cevap verecek şekilde eğitim sistemlerini yenilemek zorundadırlar. Eğitim kurumlarının örgütsel bir nitelik kazanması sonucu, bu kurumlarda çeşitli nitelik ve nicelik de personelin istihdamı, araç-gereç ve binaların sağlanması ve inşası gerekmeğe başlamıştır. Bunun sonucu eğitim kurumlarının yönetimi ve denetimi ortaya çıkarak, denetimi konusu önemli bir süreç haline gelmeye başlamıştır (Buluç, 1997: 27).

Denetim, eğitim sisteminde eğitimin ilerlemesine hizmet eden bir süreçtir (Başaran, 1993: 73). Alan yazınına bakıldığında okul sisteminde denetimin gerekli ve önemli olduğuna tüm yazarların katıldığı görülmektedir. Okul sistemi diğer toplumsal sistemlerle etkileşim içindedir. Sistemler pek çok açıdan birbirinden farklılık gösterirler. Örneğin; açıklık, kapalılık, sinerji, yenilikçilik ve diğer özellikleri açısından birbirinden farklılık gösterirler. Denetim süreci hem öğrenci başarısını geliştirmede hem de bireylerle, gruplarla aktif çalışmayı öngördüğünden eğitim ve öğretim faaliyetlerinde çok önemli bir yer tutar. Denetimi hayati kılan örgütün “entropiye” yani yok olmaya sürüklenmesini engellemektir. Sistem denetim sayesinde parçaları arasında açıklığa, şeffaflığa gider (Aydın, 2014: 3).

Örgütleri ve örgüt çalışanlarını devamlı olarak öğrenmeye iten en temel olgular bilginin üretilmesinde ve teknolojiadaki aşırı hızlı olan gelişmelerdir. Doğal olarak bu hızlı gelişmelerden etkilenen örgütlerden biri de hiç kuşkusuz eğitim örgütüdür. Eğitim alanında benimsenen amaç, ele alınan içerik, uygulanan yöntemler ve doğal olarak araç- gereçlerde de gelişmeler ve değişimler gözlemlenmektedir. Tüm bunlar eğitime yeni bakış açılarıyla bakılmasını sağlamıştır. Eğitimin en önemli yapı taşı olan öğretmenlerin bu gelişimi, değişimi yakalayabilmeleri için devamlı ve sürdürülebilir bir yenilenmeye ihtiyaçları vardır. Rehberlik ve mesleki gelişmeyi temel alan çağdaş denetim yaklaşımları bunu sağlayabilmenin yollarından birini oluşturur (Memduhoğlu ve Zengin, 2013: 133).

Denetim, öğretmeyi ve öğrenmeyi etkileyen tüm unsurların değerlendirilmesi ile öğretmeyi, öğrenmeyi kolaylaştıracak ve etkin bir hale getirecek tüm ortamı hazırlama işidir. Tüm bu değerlendirmenin asıl amacı bir süreç olan eğitimi daha etkili hâle getirmektir (Aydın, 2010: 19).

Ülkemizde eğitim yönetimi ve denetimi bilim dalının gelişmesi ve ilerlemesi açısından, kuramsal temellerin 1960’lı yılların başından itibaren oluşturulmaya başladığı konusunda bir fikir birliği bulunmaktadır (Şimşek, 1997: 107; Gürsel, 2006: 92). Şimşek’e (1997) göre; eğitim yönetimi alanındaki faaliyetler Türkiye’de 1960’lı yıllardan sonra ülkesine yurt dışında eğitim yönetimi alanında eğitim almış az sayıda akademisyenin ülkelerine dönerek beraberlerinde yeni kavram ve uygulamaları getirmeleri sonucu başlamıştır. Bu nedenle eğitim yönetimi bilim

dalının Türkiye’de bir araştırma ve bilimsel bir çalışma alanı olması çok da eski bir tarihte değildir.

Eğitim kurumlarının birbirinden nicelik ve nitelik olarak farklılaşması, denetimi ve denetçiliği diğer adıyla eğitim yöneticiliğini ön plana çıkarmıştır. Bu amaçla ülkemizde çeşitli programlar açılmış ve uygulanmaya başlanmıştır. Bu programlardan biri, Birleşmiş Devletler desteğiyle 1953 yılında kamu kesimi için hizmet içi eğitim kurumu olarak açılmış olan TODAİE her yıl Kamu Yönetimi Uzmanlık Programı düzenlemektedir. Bu programın amacı, yönetim alanında kuramsal ve Türk kamu yönetiminin gereksinmelerine dönük yükseköğrenim üstü bilgiler vererek, kamu görevlilerini yöneticilik basamaklarına hazırlamaktır (TODAİE, 1974: 21-25). Ayrıca TODAİE, 1979-1980 yılından itibaren Eğitim Yönetimi Uzmanlık Programı başlatmayı kararlaştırmış ancak bu program 1981-1982 yılında çeşitli zorluklar sebebiyle kapatılmıştır.

Bakanlar kurulunun 1962 yıl ve 6 / 209 sayılı kararla oluşturulan Merkezi Hükümet Teşkilatı Araştırma Projesi (MEHTAP) raporunda öğretmenlerin ülkenin genel ekonomik hedefleri konusunda, yönetim görevlerinin uygulanmasında, eğitim politikalarının saptanması ve değerlendirilmesinde önemli rollerinin olduğu bu amaçla yönetim ve değerlendirme görevinde bulunan öğretmenlerin çeşitli eğitimden geçmeleri gerektiği ifade edilmiş ve ihtiyaç duyulan eğitim yöneticilerini yetiştirmek amacıyla eğitim fakülteleri ya da fakültelerde eğitim bölümleri açılması teklif edilmiştir. MEHTAP’ın bu teklifinden, iki yıl sonra Ankara Üniversitesi bünyesinde Eğitim Fakültesi kurulmuş ve bunu Hacettepe Üniversitesinin Eğitim Bölümünün açılışı takip etmiştir (TODAİE, 1965: 344-345).

Türkiye’de nitel ve nicel olarak eğitim denetimi araştırmaları yapılmaktadır. Ancak Eğitim İdareciliği ve Plancılığı Alanı adı altında ilk kez 1964 yılında ülkemizde Ankara üniversitesinde kurulmuş olan bir bölüm bünyesinde faaliyet gösterirken, 1982 yılında Eğitim Yönetimi ve Teftişi bölümü olarak ilk kez “Teftiş”in ayrı olarak ele alındığını görüyoruz (Ankara Üniversitesi, 2015).

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bölümü ise, 1966 yılında kurulmuş 1982’de Eğitim Fakültesi durumuna dönüştürülmüştür. Bu bölümün de amaçları arasında eğitim kurumlarının ihtiyaç duyduğu uzmanları yetiştirmek, eğitim araştırmaları yapmak ve ülkemizin eğitim yaşamında yeni görüşlerin, yeni yaklaşımların oluşması ve yaygınlaşmasına imkân vermektir (Kaya, 1986: 254).

Amaç

Eğitim denetiminin öneminin her geçen yıl daha fazla anlaşılması ile yapılan araştırmalar da hızla artmıştır. Gözlem ve bilimsel makale şeklinde gerçekleştirilen araştırmalara ek olarak, Türkiye’de eğitim denetimi alanında gerçekleştirilen lisansüstü tez çalışmalarının da alana katkısı büyüktür. Belirtilen sebepten dolayı, bu çalışmada, Türkiye’de 2006-2014 yılları arasında eğitim denetimi üzerine yapılmış olan lisansüstü tez çalışmalarının incelenmesi yapılmıştır. Bu tarih aralığının seçilmesinin ana nedeni ise, 2006 yılından önce yazılan tezlerin tamamına Yüksek Öğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi’nden ulaşmanın mümkün olmaması ve 2015 yılına ait olan tezlerin veri tabanında tam yerini almamış olması sebebi ile bu yıl yapılan bütün tezlere ulaşamayacağıdır. Belirtilen tezlerin incelenmesi ile Türkiye’de eğitim denetimi üzerine yapılan araştırmalarda öne çıkan üniversiteler, ana bilim dalları, en çok seçilen konular, araştırma yöntemleri, veri toplama araçları, araştırmayı yapan yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin tez danışmanlarının unvanları belirlenmeye çalışılmıştır. Eğitim denetiminin Türkiye’de son yıllarda gelmiş olduğu nokta ortaya konmak istenmiştir. Aynı zamanda eğitim denetimi tezlerinin şu anki durumu belirlenerek, ileriki yıllarda yapılacak olan lisansüstü tez çalışmalarına da rehberlik edilmeye çabalanmaktadır.

Eğitim denetimi alanında yazılan lisansüstü tezler;

- a) Tezlerin türlerine göre,
- b) Tez çalışmalarının yapıldığı üniversite,
- c) Tez çalışmalarını yapıldığı anabilim dalı,
- d) Tez çalışmalarına danışmanlık veren akademisyenlerin unvanları,
- e) Tez çalışmalarının konuları,
- f) Tez çalışmalarının yöntemleri,
- g) Tez çalışmalarının veri toplama araçları,
- h) Tez çalışmalarının örneklemi, kriterlerine göre incelenecektir.

Yöntem

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden, doküman inceleme ve içerik analizi teknikleri kullanılmıştır. Bu araştırma ile Türkiye’de eğitim denetimi alanında 2006-2014 yılları arasında yazılmış olan lisansüstü tezler Yüksek Öğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi’nden (www.tez.yok.gov.tr) indirilerek belirlenen kriterlere göre analiz edilmiştir. Bu nedenle betimsel

tarama modeline başvurulmuştur. Çünkü tarama modelleri, tarama modelleri, geçmişte veya şu anada var olan bir durumu var olduğu haliyle betimleyen bir modeldir (Karasar 2014: 77).

İşlem

Çalışmada yer alacak tezler Yüksek Öğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi'nden (<http://tez2.yok.gov.tr>) “teftiş” ve “denetim” anahtar sözcükleri kullanılarak araştırılmıştır. Araştırmada kullanılan anahtar sözcükler Türkiye’de eş anlamlı olarak kullanılan kavramlar olduğundan iki anahtar sözcükle de ayrı ayrı araştırma yapılmıştır. Bu tarama sonucunda elde edilen tezlerin içeriği incelenmiş ve sadece eğitim denetimi ile alakalı olanlar seçilmiştir. İki ayrı anahtar sözcükle yapılan araştırma sonunda bulunan tezler numaralarıyla karşılaştırılarak tekrarlanması önlenmiştir. Arşivden izinli ve araştırma amacına uygun 76 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Ardından tezler belirlenen kriterlere (yapıldığı üniversite, enstitü, anabilim dalı, türü, konu, danışman unvanı, yöntem, veri toplama araçları, örneklemi) göre incelenerek gerekli veriler toplanmıştır. Tezlerin konuları belirlenirken dersin içeriğinde olan konu başlıkları genellikle dikkate alınmıştır. Elde edilen veriler SPSS 18.0 istatistik programına aktararak frekans ve yüzdeleri alınmıştır. Bu şekilde frekans ve yüzdelerin tablolaştırılmasıyla da sonuçlar yorumlanmıştır.

Bulgular

Yüksek Öğretim Tez Arşivi’nden indirilen izinli lisansüstü tez çalışmaları incelendiğinde ülkemizdeki üniversiteler arasında 31 üniversitenin 15 anabilim dalında denetim alanında lisansüstü tez çalışması yapıldığı belirlenmiştir. Toplamda ulaşılan 76 lisansüstü tezin 50’si Sosyal Bilimler, 28’i ise Eğitim Bilimleri Enstitülerinde yapılmıştır.

Tablo 1’e bakıldığında, Eğitim Denetimi alanında 2006-2014 yılında toplam 76 tez çalışılmıştır. Bunlardan Sosyal Bilimler Enstitüsünde 48 yüksek lisans ve 2 doktora tezi çalışması yapılmıştır. Eğitim Bilimleri Enstitülerinde yüksek lisans alanında 20 tez çalışması bulunurken doktora alanında 6 tez çalışması bulunmaktadır.

Tablo 1. Sosyal Bilimler ve Eğitim Bilimleri Enstitülerinde Eğitim Denetimi Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Türlerine Göre Dağılımı

Sosyal Bilimler Enstitüsü				Eğitim Bilimleri Enstitüsü				Toplam
Yüksek Lisans		Doktora		Yüksek Lisans		Doktora		
(f)	(%)	(f)	(%)	(f)	(%)	(f)	(%)	
48	63.15	2	2.63	20	26.31	6	7.89	76

Tablo 2' Sosyal Bilimler ve Eğitim Bilimleri Enstitülerinde 2006-2014 yılları arasında Eğitim Denetimi alanında yapılmış lisansüstü ve doktora tezlerinin yapıldıkları üniversitelere göre incelenmesi sonucu elde edilmiş bulguları içermektedir. Görüldüğü üzere Eğitim Denetimi alanında lisansüstü tezler bağlamında, Sosyal Bilimler Enstitüsünde en fazla yüksek lisans tez çalışması Yeditepe Üniversitesi, Cumhuriyet Üniversitesi ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesine yapılmıştır. Eğitim Bilimleri Enstitüsünde ise yüksek lisans tezlerinin Ankara ve Abant İzzet Baysal Üniversitelerinde yapıldığı görülmüştür. Sosyal Bilimler Enstitüsünde Eğitim Denetimi alanında doktora tezi bağlamında çalışan Selçuk Üniversitesi ve İnönü Üniversitesidir. Eğitim Bilimleri Enstitüsünde Eğitim Denetimi doktora tezlerine en çok katkı sağlayan Marmara Üniversitesi ve Ankara Üniversitesidir.

Tablo 2. Sosyal Bilimler ve Eğitim Bilimleri Enstitülerinde Eğitim Denetimi Alanında Yazılan Lisansüstü Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

	Sosyal Bilimler Enstitüsü				Eğitim Bilimleri Enstitüsü				Toplam
	Y. Lisans		Doktora		Y. Lisans		Doktora		
ÜNİVERSİTELER	(f)	(%)	(f)	(%)	(f)	(%)	(f)	(%)	
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	0	0.00	0	0.00	3	15	0	0.00	3
Adnan Menderes Üniversitesi	2	4.16	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2
Ahi Evran Üniversitesi	1	21.70	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1
Akdeniz Üniversitesi	2	4.16	0	0.00	1	5	0	0.00	3
Anadolu Üniversitesi	0	0.00	0	0.00	1	5	0	0.00	1
Ankara Üniversitesi	0	0.00	0	0.00	3	15	2	33.33	5
Cumhuriyet Üniversitesi	5	10.41	0	0.00	2	10	0	0.00	7
Dicle Üniversitesi	1	21.70	0	0.00	1	5	0	0.00	2
Dokuz Eylül Üniversitesi	0	0.00	0	0.00	1	5	0	0.00	1
Fatih Üniversitesi	1	21.70	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1
Fırat Üniversitesi	0	0.00	0	0.00	1	5	1	16.66	2
Gazi Üniversitesi	0	0.00	0	0.00	2	10	0	0.00	2
Hacettepe Üniversitesi	1	21.70	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1
Harran Üniversitesi	1	21.70	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1
İnönü üniversitesi	3	6.25	1	50	0	0.00	0	0.00	4
Karadeniz Teknik Üniversitesi	1	21.70	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1
Kırıkkale Üniversitesi	4	8.33	0	0.00	0	0.00	0	0.00	4
Maltepe Üniversitesi	2	4.16	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2
Marmara Üniversitesi	1	21.70	0	0.00	1	5	2	33.33	4
Mersin Üniversitesi	1	21.70	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1

Muğla Üniversitesi	5	10.41	0	0.00	0	0.00	0	0.00	5
Okan Üniversitesi	1	21.70	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1
Osmangazi Üniversitesi	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	16.66	1
Pamukkale Üniversitesi	1	21.70	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1
Sakarya Üniversitesi	1	21.70	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1
Selçuk Üniversitesi	0	0.00	1	50	3	15	0	0.00	4
Trakya Üniversitesi	1	21.70	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1
Yeditepe Üniversitesi	10	20.83	0	0.00	1	5	0	0.00	11
Yıldız Teknik Üniversitesi	1	21.70	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1
Yüzüncü Yıl Üniversitesi	2	4.16	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2
Toplam:	48		2		20		6		76

Sosyal Bilimler ve Eğitim Bilimleri Enstitülerinde “Eğitim Denetimi” alanında 2006-2014 yıllarını kapsayan dönemdeki lisansüstü tezler yapıldıkları anabilim dallarına göre araştırılmıştır. Tablo’3 den de anlaşılacağı üzere eğitim denetimi alanında en çok tez eğitim bilimleri anabilim dalında yapılmıştır. Sosyal bilimler enstitülerinde en çok yüksek lisans tezi eğitim bilimleri anabilim dalında yapılmıştır. Eğitim bilimleri enstitülerinde de yine en çok tez eğitim bilimleri anabilim dalında gerçekleştirilmiştir.

Tablo 3. Sosyal Bilimler ve Eğitim Bilimleri Enstitülerinde Eğitim Denetimi Alanında Yazılan Lisans Üstü Tezlerin yapıldığı Anabilim Dallarına Göre Dağılımı

Anabilim Dalı	Sosyal Bilimler Enstitüsü				Eğitim Bilimleri Enstitüsü				Toplam
	Yüksek Lisans (f)	Yüksek Lisans (%)	Doktora (f)	Doktora (%)	Yüksek Lisans (f)	Yüksek Lisans (%)	Doktora (f)	Doktora (%)	
Eğitim Bilimleri	31	64.58	1	50.00	11	55.00	4	66.66	47
Eğitim Yönetimi ve Politikası	0	0.00	0	0.00	2	10.00	1	16.66	3
İşletme	1	2.08	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1
Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi	1	2.08	0	0.00	1	5.00	1	16.66	3
Sosyal Bilimler	1	2.08	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1
İlköğretim	1	2.08	0	0.00	1	5.00	0	0.00	2
Özel Eğitim	0	0.00	0	0.00	1	5.00	0	0.00	1
Tarih	0	0.00	1	50.00	0	0.00	0	0.00	1
Hukuk	1	2.08	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1
Batı Dilleri ve Edebiyatı	1	2.08	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1
Eğitim Bilimleri	1	2.08	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1

Eğitimi									
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri	0	0.00	0	0.00	1	5.00	0	0.00	1
Eğitim Yönetimi ve Denetimi	9	18.75	0	0.00	2	10.00	0	0.00	11
Eğitim Yönetimi ve Denetçiliği	0	0.00	0	0.00	1	5.00	0	0.00	1
Eğitim Yönetimi Denetimi Planlaması ve Ekonomisi	1	2.08	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1
Toplam	48	100.0	2	100.0	20	100.0	6	100.0	76

Sosyal Bilimler ve Eğitim Bilimleri Enstitülerinde Eğitim Denetim alanında 2006-2014 yılları arasında yapılmış lisansüstü tezleri yöneten öğretim üyelerinin unvanlarına göre incelendiğinde; gerek Sosyal Bilimler, gerekse Eğitim Bilimleri Enstitülerinde Yardımcı Doçent sayısının, Doçent ve Profesör sayısından fazla olduğu görülmektedir. Tablo 4’de görüldüğü üzere, Sosyal Bilimler Enstitülerinde görev yapan 50 öğretim üyesinin 14’ünü Profesör, 5’ini Doçent, 27’sini Yardımcı Doçent ve 2’sini ise Doktor unvanına sahip olan öğretim görevlileri oluşturmaktadır. Eğitim Bilimleri Enstitülerinde ise; 26 öğretim üyesinin 7’ini Profesör, 5’ü Doçent, 14’ünü ise Yardımcı Doçent unvanına sahip öğretim üyeleri oluşturmaktadır.

Tablo 4. Sosyal Bilimler ve Eğitim Bilimleri Enstitülerinde Denetim Alanında Yazılan Lisansüstü Tezleri Yöneten Öğretim Üyelerinin Unvanlarına Göre Dağılımı

Akademik Unvan	Sosyal Bilimler Enstitüsü				Eğitim Bilimleri Enstitüsü				Toplam
	Yüksek Lisans		Doktora		Yüksek Lisans		Doktora		
	(f)	(%)	(f)	(%)	(f)	(%)	(f)	(%)	
Profesör	14	29.17	2	100	4	20.00	3	50.00	23
Doçent	5	10.42	0	0	3	15.00	2	33.33	10
Yardımcı Doçent	27	56.25	0	0	13	65.00	1	16.67	41
Doktor	2	4.17	0	0	0	0.00	0	0.00	2
Toplam	48	100	2	100	20	100	6	100	76

Tablo 5’te Sosyal Bilimler ve Eğitim Bilimleri Enstitülerinde Eğitim Denetimi alanında 2006-2014 yılları arasında yapılmış olan lisansüstü tezlerin konularına göre dağılımları gösterilmiştir. Buna göre denetim alanında konu dağılımının son derece dağınık olduğu göze

çarpmaktadır. En fazla yüksek lisans tezi olarak seçilen konu 11 tezle denetime ilişkin öğretmen görüşlerini incelemidir. Bunu 7 tezle ülkelerin denetim sistemlerinin karşılaştırılmasının izlediği görülmektedir. Farklılaştırılmış denetim, eğitim yönetimi ve denetimi programlarının etkililiği, denetime ilişkin tez inceleme konularında ise yüksek lisans tezi hiç yazılmamıştır. Toplamda 8 tane olan doktora tezlerinde ise 2 defa yapılan denetime ilişkin tez inceleme konusunun dışında yapılan doktora tezleri tekrarlanmamıştır.

Enstitüler bazında yapılan incelemede Sosyal Bilimler Enstitülerinde 11 tezle en çok denetime ilişkin öğretmen görüşleri konusunda yüksek lisans tezi yapılırken, 2 adet de doktora çalışması yapılmıştır. Eğitim Bilimleri Enstitülerinde ise ülkelerin denetim sistemlerinin karşılaştırılması, müdürlerin denetim yeterlikleri ve denetimin öğretmenin mesleki gelişimine etkisi konularında 2'şer yüksek lisans tezi ve denetime ilişkin tez inceleme konusunda da 2 doktora tezi yapılmıştır.

Tablo 5. Sosyal Bilimler ve Eğitim Bilimleri Enstitülerinde Eğitim Denetimi Alanında Yazılan Lisansüstü Tezlerin Konularına Göre Dağılımı

Konular	Sosyal Bilimler Enstitüsü				Eğitim Bilimler Enstitüsü				Toplam
	Y. Lisans		Doktora		Y. Lisans		Doktora		
	(f)	(%)	(f)	(%)	(f)	(%)	(f)	(%)	(f)
Klinik denetim	2	4.17	0	0.00	1	5.00	0	0.00	3
Ülkelerin denetim sistemlerinin karşılaştırılması	5	10.42	0	0.00	2	10.00	1	16.67	8
Öğretmen denetimi	2	4.17	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2
Kurum teftiş hizmetlerinin karşılaştırılması	1	2.08	0	0.00	1	5.00	0	0.00	2
Denetim engelleri	2	4.17	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2
Müdürlerin denetim yeterlikleri	2	4.17	0	0.00	2	10.00	0	0.00	4
Denetimin öğretmen motivasyonuna etkisi	1	2.08	0	0.00	1	5.00	0	0.00	2
Denetimin öğretmenin mesleki gelişimine etkisi	0	0.00	0	0.00	2	10.00	0	0.00	2
Farklılaştırılmış denetim modeli	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	16.67	1
Özel okul denetimi	1	2.08	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1
Müfettiş uzmanlaşması	1	2.08	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1
Denetime ilişkin öğretmen görüşleri	10	20.83	0	0.00	1	5.00	0	0.00	11
Denetim sürecinden öğretmen beklentileri	2	4.17	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2
Denetimin bilişim teknolojileri aracılığıyla desteklenmesi	1	2.08	0	0.00	1	5.00	0	0.00	2
Müfettiş tutum ve davranışları	1	2.08	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1

Millî Eğitim Bakanlığı Teftiş Sistemi	1	2.08	0	0.00	0	0.00	1	16.67	2
Ders denetimi	1	2.08	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1
Müfettişlerin denetim görevini yerine getirme düzeyleri	1	2.08	0	0.00	1	5.00	0	0.00	2
Kurum teftiş raporları	0	0.00	0	0.00	1	5.00	0	0.00	1
Denetime ilişkin stres kaynakları	1	2.08	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1
Risk odaklı kurum denetimi	0	0.00	0	0.00	1	5.0	0	0.00	1
Eğitim yönetimi ve denetimi programlarının etkililiği	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	16.67	1
Çağdaş denetim anlayışının incelenmesi	4	8.33	0	0.00	0	0.00	0	0.00	4
Denetmenlerin denetim yaklaşımları	0	0.00	0	0.00	1	5.00	0	0.00	1
Denetime ilişkin tez inceleme	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	33.33	2
Denetim fonksiyonları	1	2.08	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1
Yöneticilerin denetime ilişkin liderlik özellikleri	2	4.17	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2
Geleneksel ve çağdaş denetim karşılaştırılması	1	2.08	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1
Kurum denetiminde karşılaşılan sorunlar	2	4.17	0	0.00	1	5.00	0	0.00	3
Okul öncesi eğitim denetimi	1	2.08	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1
Alan denetimi	0	0.00	0	0.00	1	5.00	0	0.00	1
Sanatsal denetim	0	0.00	0	0.00	1	5.00	0	0.00	1
Öğretimsel denetim	0	0.00	1	50.0	1	5.00	0	0.00	2
Yöneticilerin denetime ilişkin beklentileri	1	2.08	0	0.00	1	5.00	0	0.00	2
Yüksek öğretim denetimi	1	2.08	1	50.0	0	0.00	0	0.00	2
Toplam	48	100.0	2	100	20	100.0	6	100.0	76

Tablo 6'da Sosyal Bilimler ve Eğitim Bilimleri Enstitülerinde Eğitim Denetimi alanında 2006-2014 yıllarını kapsayan dönemdeki lisansüstü ve doktora alanındaki tezler araştırma desenine göre incelenmiştir. Sosyal Bilimler Enstitülerinde yapılan yüksek lisans tezlerinin 40 nicel model, 6 nitel model, 1 karma model tez bulunurken araştırma deseni belirtilmemiş 1 tezin olduğu görülmektedir. Sosyal Bilimler alanında 2 doktora tezi bulunmaktadır. 1 tez karma model iken 1 tezin yöntemi belirtilmemiştir. Eğitim Bilimleri Enstitülerinde yüksek lisans ve doktora alanında 26 tez bulunmaktadır. Eğitim Bilimleri Enstitüsünde yüksek lisans alanında 13 nicel model, 4 nitel model ve 3 karma model olmak üzere 20 tez bulunmaktadır. Doktora alanında araştırma deseni 4 nicel model, 1 nitel model ve 1 karma model olmak üzere toplam 6 model bulunmaktadır. Sosyal Bilimler Enstitüsü ve Eğitim Bilimleri Enstitüsü alanında da toplam 76 tez incelenmiştir.

Tablo 6. Sosyal Bilimler ve Eğitim Bilimleri Enstitülerinde Eğitim Denetimi Alanında Yazılan Lisansüstü Yöntemlerine Göre Dağılımı

Araştırma Desenleri	Sosyal Bilimler Enstitüsü				Eğitim Bilimleri Enstitüsü				Toplam
	Y. lisans		Doktora		Y. lisans		Doktora		
	(f)	(%)	(f)	(%)	(f)	(%)	(f)	(%)	
Nicel	40	83.33	0	0.00	13	65	4	66.66	57
Nitel	6	12.5	0	0.00	4	20	1	16.66	11
Karma	1	2.08	1	50	3	15	1	16.66	6
Belirtilmemiş	1	2.08	1	50	0	0.00	0	0.00	2
Toplam	48	100.0	2	100.0	20	100.0	6	100.0	76

Tablo 7’de Sosyal Bilimler ve Eğitim Bilimleri Enstitülerinde Eğitim Denetimi alanında 2006-2014 yıllarını kapsayan dönemde lisansüstü tezler, veri toplama araçlarına açısından araştırıldığında; en fazla kullanılan veri toplama aracı hem Sosyal Bilimler, hem de Eğitim Bilimleri Enstitülerinde anket veya ölçektir. Aşağıda görüldüğü üzere Sosyal Bilimler Enstitülerinde yapılan 48yüksek lisans tezin 34’ünde anket veya ölçek, 2’sinde mülakat ve gözlem, 8’inde ise içerik analizi veya belgesel tarama tekniği ve 4’ünde karma veri toplama aracı kullanılmıştır. 2 doktora tezinde ise 1’inde içerik analizi veya belgesel tarama tekniği ve 1’inde karma veri toplama aracı kullanılmıştır.

Eğitim Bilimleri Enstitülerinde yapılan 20 yüksek lisans çalışmasının 14’ünde anket veya ölçek, 2’inde mülakat veya gözlem, 2’sinde içerik analizi veya belgesel tarama, 2’sinde karma veri toplama aracı kullanılmıştır. 6 doktora tezinin 2’sinde anket, 2’sinde içerik analizi veya belgesel tarama, 2’sinde karma veri toplama aracı kullanılmıştır.

Tablo 7. Eğitim Denetimi Alanında Yazılan Lisans Üstü Tezlerin Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

Veri Toplama Araçları	Sosyal Bilimler Enstitüsü				Eğitim Bilimleri Enstitüsü				Toplam
	Yüksek Lisans (f)	Yüksek Lisans (%)	Doktora (f)	Doktora (%)	Yüksek Lisans (f)	Yüksek Lisans (%)	Doktora (f)	Doktora (%)	
Anket veya Ölçek	34	70.83	0	0.00	14	70.00	2	33.33	50
Mülakat veya Gözlem	2	4.16	0	0.00	2	10.00	0	0.00	4
İçerik Analizi veya Belgesel Tarama	8	16.66	1	50.00	2	10.00	2	33.33	13
Karma Veri Toplama Aracı	4	8.33	1	50.00	2	10.00	2	33.33	9
Toplam	48	100.0	2	100.0	20	100.0	6	100.0	76

Tablo 8’de Sosyal Bilimler ve Eğitim Bilimleri Enstitülerinde eğitimde denetim alanında 2006-2014 yıllarını kapsayan dönemde yapılan lisansüstü tezler, örneklemime göre incelendiğinde; en fazla örneklem için kullanılan uygulamaların hem Sosyal Bilimler, hem de Eğitim Bilimleri Enstitülerinde iller olduğu görülmektedir. Aşağıdaki tablodan da anlaşılacağı gibi, Sosyal Bilimler Enstitülerinde yapılan 48 yüksek lisans tezinin 23’ü örneklem olarak ili, 11’i ilçeyi, 4’ü ise kurumu seçmiştir ve yapılan 1 doktora tezinde ise örneklem olarak kurum alınmıştır. Yapılan 10 Yüksek Lisans ve 1 Doktora tezinde ise örneklem belirtilmemiştir.

Eğitim Bilimleri Enstitülerinde ise; toplam 20 yüksek lisans tezinin 9’i il, 3’ü ilçe, 2’si kurumu örneklem olarak ele almış, 6 doktora tezinde ise; 2’si ilçeyi örneklem olarak almış, 6 Yüksek Lisans tezi ve 1 doktora tezinde ise örneklem belirtilmemiştir.

Araştırmanın evrenini 2006–2014 yılları arasında Türkiye’deki üniversitelerde eğitim denetimi alanında yapılan lisansüstü tezleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Yüksek Öğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi’ne kayıtlı olup ulaşılabilen 76 tez oluşturmaktadır

Tablo 8. Sosyal Bilimler ve Eğitim Bilimleri Enstitülerinde Denetim Alanında Yazılan Lisansüstü Tezlerin Örneklemine Göre Dağılımı

Örneklem	Sosyal Bilimler Enstitüsü				Eğitim Bilimleri Enstitüsü				Toplam
	Yüksek Lisans		Doktora		Yüksek Lisans		Doktora		
	(f)	(%)	(f)	(%)	(f)	(%)	(f)	(%)	
İl	23	47.92	1	50.00	9	45.00	0	0	33
İlçe	11	22.92	0	0.00	3	15.00	2	33.33	16
Kurum	4	8.33	0	0.00	2	10.00	0	0	6
Belirtilmemiş	10	20.83	1	50.00	6	30.00	4	66.67	21
Toplam	48	100	2	100	20	100	6	100	76

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışma 2006-2014 yılları arasında yapılmış olan Eğitim Denetimi alanındaki yüksek lisans tezlerinin çeşitli kriterler açısından değerlendirilmesini içermektedir.

2006-2014 yılları arasında gerçekleştirilen tez çalışmalarının büyük çoğunluğu Sosyal Bilimler Enstitüsünde gerçekleştirilmiştir. Eğitim Bilimleri Enstitüsünde gerçekleştirilen toplam tez sayısı 26’dır. Çalışmanın gerçekleştirildiği 76 tezin, 68 tanesinin yüksek lisans (%89.47), 8 tanesi doktora tezidir (%10.53). Aydın ve Uysal’ın (2014) 2000-2011 yılları arasında yapılan doktora tezlerinin incelenmesi çalışmalarında eğitim denetimi alanında yazılan 4 tezin olduğu görülmekte iken sayının 2014 itibari ile sayının 8’e ulaştığı (%10.53) görülmektedir. Ergün,

Recepoğlu, Küçük ve Oğuz (2014) tarafından yapılan 1986-2008 yılları arasındaki eğitim denetimi alanında yapılan lisansüstü tezlerinin incelenmesinde ise 107 lisansüstü tezin 93'ünün (%86.91) yüksek lisans, 14'ünün (%13.08) doktora düzeyinde olduğunu belirtmişlerdir. Bu çalışmada ise 2006-2014 yılları arasındaki toplam 76 lisansüstü tezinin, 68'inin (%89.47) yüksek lisans ve 8'inin (%10.52) doktora tezi olduğu görülmüş ve oranlamanın yüksek lisans lehine değiştiğini göstermiştir.

2006-2014 yılları arasında Eğitim Denetimi alanında Sosyal Bilimler Enstitüsünde yapılan 48 yüksek lisans tezi olduğu, 2 adet doktora tezi olduğu görülmektedir. Eğitim Bilimleri Enstitüsü alanında 20 yüksek lisans tezi bulunurken, doktora tezlerinin 6 olduğu görülmektedir. Sonuç olarak son 8 yılda Eğitim Denetimi alanında toplam 76 tezin olduğu görülmektedir.

Tezlerin yapıldığı üniversitelere bakıldığında en fazla Yeditepe Üniversitesinde ve onu takiben Cumhuriyet Üniversitesi'nde eğitim denetimi tez çalışmalarının yapıldığı görülmüştür. Doktora alanında da en fazla tez çalışmasının Ankara Üniversitesinde ve Marmara Üniversitesinde olduğu görülmektedir. Her iki üniversitede de eşit sayıda doktora tezi çalışması yapılmıştır.

Tezlerin gerçekleştirildiği Anabilim Dalları içerisinde “Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı” ilk sırada yer almaktadır.” “Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı” ikinci sırada bulunmaktadır.

Tezleri yöneten öğretim üyelerinin unvanlarına bakıldığında en çok yardımcı doçent, ikinci olarak profesör unvanlı öğretim üyeleri tarafından yönetildiği görülmektedir.

Konular bazında incelendiğinde ise “denetime ilişkin öğretmen görüşleri” en fazla çalışılan konu olarak göze çarpmaktadır. Bunu “ülkelerin denetim sistemlerinin karşılaştırılması” takip etmektedir. Ergün, Recepoğlu, Küçük ve Oğuz'un (2014) çalışmalarında, eğitim denetimi alanında en fazla işlenen konu olarak “görev yetki ve sorumluluk” konusu öne çıkarken onu “denetimin etkililiği” konusu izlemektedir. Bu da son dönemde yapılan eğitim denetimi alanındaki lisansüstü çalışmalarda daha fazla öğretmenlerin görüşlerinin öne çıktığını göstermektedir. Yine denetim uygulamalarının ülkeler bazında incelenmesi ve karşılaştırılması da dünya uygulamalarının farklı bakış açılarını geliştirebileceğini düşündürmektedir.

Tatık ve Doğan'ın (2014) yaptığı eğitim yönetimi ve denetimi alanındaki tezleri inceleme çalışmasında 11 farklı konunun ele alındığı görülüyor. Bu da bizim çalışmamızdaki konu dağılımına göre oldukça sınırlı bir konu çeşitliliği belirlendiğini göstermektedir. Bu durumun ortaya çıkmasında; çalışmanın evreninin Marmara Üniversitesi Eğitim Yönetimi Ana

Bilim Dalı bünyesinde hazırlanan yüksek lisans tezleri olarak belirlenmesinin de etkisi olduğu söylenebilir. “Örgüt, yöneticilik, Avrupa Birliği ve küreselleşme, ekonomi ve finans vb.” gibi konuların olduğu incelemede denetimle doğrudan ilgili hiçbir başlığa rastlanmamıştır.

Aydın ve Uysal’ın (2014) gerçekleştirdikleri çalışmada ise doktora tezleri incelenmiştir. Buna göre tezlerin konu dağılımlarının çok çeşitlendirilmeyerek 12 farklı konu çerçevesi belirlenmiştir. En fazla tekrarlanan konunun “eğitim politikaları ve karşılaştırmalı eğitim yönetimi ve yönetim felsefesi” olduğu görülmektedir. “Eğitim psikolojisi ve liderlik ve insan kaynakları yönetimi ve gelişimi” konuları da en çok tekrar edilen konular arasındadır. En az kullanılan konuların arasında ise eğitim denetimi görülmektedir. Bu da denetim konusunun tez çalışmalarında tercih edilmeme durumunun devam ettiğini göstermektedir. Eğitim denetimi alanında yazılan lisansüstü tezlerin konular kriterinde incelenmesi sonucunda, konu dağılımının son derece seyrek gerçekleştiği görülmektedir.

2006-2014 yılları arasında Eğitim Denetimi alanında yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin araştırma deseni olarak en yoğun kullanılan yöntem niceldir. Nicel çalışmanın sonrasında ise en çok çalışılan yöntemin nitel olduğu görülmektedir.

İncelenen tezlerin veri toplama araçlarına bakıldığında anket veya ölçek en çok tercih edilen tekniktir. İçerik analizi veya belgesel tarama ikinci sırada tercih edilmiştir. Şahin ve arkadaşlarının gerçekleştirdikleri tezlerin incelemesi çalışmasında da tezlerde en çok anket tercih edildiği görülmektedir (Şahin vd., 2013: 199). Yine Doğru ve arkadaşlarının yaptığı bir çalışmada ölçek, anket ve testler araştırmalarda en çok kullanılan veri toplama araçlarıdır (Doğru vd., 2012: 58).

Eğitim Denetimi alanında yapılan tezlerde örneklem olarak en çok il seçildiği görülmektedir. 76 tezin 21 tanesinde örneklem belirtilmemiştir. 16 tez de ise ilçe örneklem olarak alınmıştır.

2006-2014 yılları arasında Eğitim Denetimi alanında Sosyal Bilimler Enstitüsünde yapılan 48 yüksek lisans tezi olduğu, 2 adet doktora tezi olduğu görülmektedir. Eğitim Bilimleri Enstitüsü alanında 20 yüksek lisans tezi bulunurken, doktora tezlerinin 6 olduğu görülmektedir. Sonuç olarak son 8 yılda Eğitim Denetimi alanında toplam 76 tezin olduğu görülmektedir.

Literatüre bakıldığında çeşitli alanlarda benzer çalışmaları görmek mümkündür. Örneğin, Can, Yaşar ve Aral (2011) okul öncesi alanında, Özak ve Diken (2010) özel eğitim alanında, Karadağ (2009), eğitim bilimleri Alanında, Coşkun, Dünder ve Parlak, (2014), özel eğitim Alanında, Akyol ve Akçay (2015), örgütsel davranış alanında, Şahin vd. (2013) sınıf öğretmenliği eğitimi alanında belirledikleri kriterler dâhilinde çalışmalarını yapmıştır. Yurt

dışında da benzer çalışmalar yürütülmektedir. Örneğin, Becky (2005), İngilizce ve iletişim alanında (2005), geniş bir alandaki sosyal bilimler ve beşeriyet konularını kapsayan, Hong Kong'da yaşayan Çinli doktora öğrencilerinin yazdıkları tezlerin literatür taraması bölümlerini “tür” yönünden analiz eden çalışmasını gerçekleştirmiştir.

Bu türden tezlerin incelenmesi ve sınıflandırılması tarzında gerçekleştirilen çalışmalar, alan yazınında hâlihazırda araştırmaya ihtiyaç duyulan alanların belirlenmesi açısından son derece önemlidir. Gelişmiş literatür incelemeleri; önemli, yararlı araştırmalar için ilham kaynağıdır ve eğitim araştırmalarının karmaşık niteliği, gelişmiş literatür incelemelerine ihtiyaç duyar (Boote ve Beile, 2005). Bu çalışmanın da Eğitim Denetimi alanının daha derinlemesine yapılacak ilerdeki çalışmalara destek olacağı düşünülmektedir. Eğitim Denetimi alanı araştırmalarının yeter düzeyde olmadığı ve geliştirilmeye ihtiyaç duyulan bir alan olduğu bu çalışma ışığında varılan en temel sonuçtur. Bu sonuç kapsamında eğitim denetimi alanında çalışma konularının genişletilmesi, kapsamalarının arttırılması, farklı desenlerde eğitim denetimi araştırmalarının yürütülmesi ve alan öğretim elemanlarınca özellikle lisansüstü araştırmalarda desteklenmesi önerilmektedir.

Teşekkür ve Katkı Belirtme

Bu araştırmanın bildiri aşamasına olan katkılarından dolayı İclal Göktaş Dilber, Vildan ÖZGEN ve Berna ERAKIN'a teşekkür ederiz.

Kaynaklar

- AKYOL, B. ve AKÇAY, R. C. (2015). Türkiye'deki Örgütsel Davranış Çalışmalarının Analizi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 11(1), 149-170.
- AYDIN, A. ve UYSAL, Ş. (2014). Türkiye'deki Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Alanındaki Doktora Tezlerinin İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Eğitim Fakültesi Dergisi*, [http:// www.efdergi.ibu.edu.tr](http://www.efdergi.ibu.edu.tr) Erişim Tarihi:12.05.2015.
- AYDIN, İ. (2014). *Öğretimde Denetim Durum Saptama Değerlendirme ve Geliştirme*. Ankara: Pegem Akademi.
- AYDIN, M. (2010). *Çağdaş Eğitim Denetimi*. Ankara: Hatipoğlu Yayınları.
- AYDIN, M. (2007). *Eğitim Yönetimi*. Ankara: Hatipoğlu Yayınları.
- BAKLACIOĞLU, S. (1992). Türkiye'de Bağımsız Muhasebe Denetim Sistemi. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 47(3), 21-55. http://www.politics.ankara.edu.tr/dergi/pdf/47/3/4_sadik_baklacioglu.pdf Erişim Tarihi: 10.05.2015.
- BAŞARAN, İ. E. (1993). *Eğitim Yönetimi*. Ankara: Gül Yayınevi.
- BEYÇİOĞLU, K. ve DÖNMEZ, B. (2009). Eğitim Denetimini Yeniden Düşünmek. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 71-93.

- BECKY, K. S. C. (2005). *A Genre Analysis of Literature Reviews in Doctoral Thesis*. Yayınlanmamış Doktora Tezi City University of Hong Kong, Hong Kong. http://lbms03.cityu.edu.hk/theses/c_ftt/phd-en-b19887632f.pdf. Erişim Tarihi: 05.04.2015.
- BOOTE, D. N. ve BEİLE, P. (2005). Scholars Before Researchers: on The Centrality of The Dissertation Literature Review in Research Preparation. *Educational Researcher*, 34(3), 3-15. <http://edr.sagepub.com/content/34/6/3.full.pdf+html> Erişim Tarihi: 06.04.2015.
- BULUÇ, B. (1997). Türk Eğitim Sisteminde Teftiş ve Denetim Alt Sisteminin Gelişim Süreci. *Bilgi Çağında Eğitim Dergisi*, 27-30.
- BURSALIOĞLU, Z. (2013). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış*. Ankara: Pegem Akademi.
- CAN YAŞAR, M. ve ARAL, N. (2011) . Türkiye’de Okul Öncesi Drama Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 70-90.
- COŞKUN, İ., DÜNDAR, Ş. ve PARLAK, C. (2014). Türkiye’de Özel Eğitim Alanında Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 15(2), 375-396.
- DOĞRU, M., GENÇOSMAN, T., ATAALKIN, A. N. ve ŞEKER, F. (2012). Fen Bilimleri Eğitiminde Çalışılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerinin Analizi. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 9(1), 49-64.
- ERGÜN, M., RECEPOĞLU, E., KÜÇÜK, A. ve OĞUZ, K. (2014). Türkiye’deki Üniversitelerde Eğitim Denetimi Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(1): 25-40.
- GÜRSEL, M. (2006). *Cumhuriyet Döneminde Eğitim Yönetimi ve Gelişimi. Türkiye’de Eğitim Bilimleri: Bir Bilanço Denemesi*. (Ed. Muhsin HESAPÇIOĞLU ve Alpaslan DURMUŞ). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- KARADAĞ, E. (2009). *Türkiye’de Eğitim Bilimleri Alanında Yapılmış Doktora Tezlerinin Tematik ve Metodolojik Açısından İncelenmesi: Bir Durum Çalışması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- KARASAR, N. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- KİMBROUG, R. B. ve C. W. (1990) . *The Principalship: Concepts and Practices*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- MEMDUHOĞLU, H.B. ve ZENGİN, M. (2012). Çağdaş Eğitim Denetimi Modeli Olarak Öğretimsel Denetimin Türk Eğitim Sisteminde Uygulanabilirliği. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*, 5(1), 131-142.
- ÖZAK, H. ve DİKEN, İ. H. (2010). Zihinsel Yetersizliği Olan Öğrencilerin İşlevsel Akademik Becerilerine İlişkin Türkiye’de Yapılan Lisansüstü Tezlerin Gözden Geçirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 11(1), 43-58.
- ŞAHİN, D., CALP, Ş., BULUT, P. ve KUŞDEMİR, Y. (2013). Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Bilim Dalında Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Çeşitli Kriterlere Göre İncelenmesi. *Journal of World of Turks*, 5(3), 187-205.
- ŞİMŞEK, H. (1997). Pozitivizm Ötesi Paradigmatik Dönüşüm ve Eğitim Yönetiminde Kuram ve Uygulamada Yeni Yaklaşımlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 1, 95.

- ÜSTÜNER, M. ve CÖMERT, M. (2008). Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Anabilim Dalı Lisansüstü Dersleri ve Tezlerine İlişkin Bir İnceleme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 55, 497-515.
- TATIK, R. Ş. ve DOĞAN, S. (2014). Marmara Üniversitesi Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanındaki Yüksek Lisans Tezlerinin İncelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*.
- Ankara Üniversitesi Resmi İnternet Sitesi (<http://eyp.education.ankara.edu.tr>) Erişim Tarih: 01.05.2015.
- Millî Eğitim Temel Kanunu <http://mevzuat.meb.gov.tr> Erişim Tarihi: 23.03.2015.
- Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü (1965). Merkezi Hükümet Teşkilatı Kuruluş ve Görevleri, Merkezi Hükümet Teşkilatı Araştırma Projesi Raporu. Ankara: TODAİE Yayını. Erişim Tarihi: 11.05.2015.
- Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü. (1972). İdarenin Yeniden Düzenlenmesi Öneriler ve İlkeler, İdari Reform Danışma Kurulu Raporu. http://www.todaie.edu.tr/resimler/ekler/eb3035b62f56cd8_ek.pdf Erişim Tarihi: 11.05.2015.